

Regelbok för servicesedel inom tillfällig och regelbunden hemvård

19.5.2020

Innehåll

1. Servicesedel	1
2. Hemvårdens syfte och kriterier	1
3. Att anhålla om hemvård	1
4. Servicesedel för tillfällig hemvård	1
4.1 Servicens innehåll:	2
4.2. Värde på servicesedel för tillfällig hemvård	2
5. Servicesedel för regelbunden hemvård	2
6. Värde på servicesedel för regelbunden hemvård	3
7. Hinder för beviljande av servicesedel för hemvård.....	4
8. Klientens rättigheter och ansvar	4
9. Krav på servicens innehåll	5
10. Behörighetskrav för serviceproducentens personal	5

1. Servicesedel

Vid social- och hälsovårdsverket har man i bruk flera servicesedlar, bland annat servicesedel för tillfällig hemvård. Avsikten med servicesedel är att öka klientens valmöjligheter för social- och hälsovårdstjänster. Servicesedeln är en förbindelse som social- och hälsovårdsverket har beviljat för att ersätta serviceproducentens kostnader för den producerade servicen upp till ett på förhand definierad belopp = servicesedelns värde.

Servicesedeln är en möjlighet att ordna servicen, som baserat på en yrkespersons bedömning av servicebehov har beviljats klienten. Användningen av servicesedel är alltid frivillig. Klienten kan, om han eller hon så vill, neka service som ordnas med servicesedel. I sådana fall erbjuds klienten motsvarande service som social- och hälsovårdsverket producerar själv eller köper av en privat producent. Klienten har inte ovillkorlig rätt att kräva en servicesedel. Det är alltid en tjänsteinnehavare vid social- och hälsovårdsverket som fattar beslut om beviljande av servicesedel. Samma kriterier tillämpas för service som beviljas med servicesedel som för service som ordnas kommunalt eller som köptjänst.

2. Hemvårdens syfte och kriterier

Hemvårdens syfte är att stödja klienternas förutsättningar för tryggt hemmaboende. Genom ett aktiverande arbetssätt stödjer, handleder och hjälper hemvårdens personal klienten att klara av de dagliga sysslorna och ger vård som kräver yrkeskompetens. Hemvårdens kriterier finns på social- och hälsovårdsverkets hemsida:

<https://www.sochv.jakobstad.fi/aldre/hemvard/>

3. Att anhålla om hemvård

Klienten anhåller om hemvård genom att kontakta servicehandledningen. Klienten själv, en anhörig eller en samarbetspart kan lyfta fram behovet. Servicehandledningen gör en preliminär bedömning av servicebehovet och ger råd och handledning i frågor som berör äldreomsorgen och verksamheten. En bedömning av klientens situation och servicebehov görs alltid innan hemvård beviljas. Möjligheten att använda servicesedel kan beviljas klienter som uppfyller social- och hälsovårdsverkets kriterier för hemvård.

4. Servicesedel för tillfällig hemvård

Tillfällig hemvård är avsedd för klienter som har nedsatt funktionsförmåga på grund av sjukdom, skada eller motsvarande orsak och servicebehovet är tillfälligt. Hemvård som ordnas med tillfällig servicesedel förutsätter att en servicehandledare har bedömt servicebehovet och att kriterierna för hemvård uppfylls.

Servicehandledaren gör upp en vård- och serviceplan där man har definierat innehållet i servicen och omfattningen av den. Sedeln beviljas alltid för en viss tid, men högst för sex veckor. Efter detta görs vid behov en ny bedömning av klientens tillstånd.

En klient som har beviljats servicesedel väljer själv eller med hjälp av anhöriga en serviceproducent från social- och hälsovårdsverkets register över godkända servicesedelproducenter och gör ett avtal med serviceproducenten om produktion av servicen som servicesedeln beviljats för. Servicesedeln kan inte sparas eller användas under annan tid. Servicesedeln kan inte heller överföras till en annan person. Ifall klienten beställer en service av servicesedelproducenten, och servicen överskrider servicesedelns värde ansvarar klienten själv för de överskridande kostnaderna. Klienten kan ändå av serviceproducenten köpa den extra hjälpen han eller hon behöver på egen bekostnad.

4.1 Servicens innehåll:

- Rehabiliterande och aktiverande vård och omsorg enligt vård- och serviceplanen
- Vårdplan med klar målsättning
- Förbättring av funktionsförmågan, klienten behöver handledning och stöd för att förbättra funktionsförmågan
- Vårdpersonalen sköter om rehabiliteringen enligt planen

Basmaterial och skyddsutrustning (t.ex. skyddshandskar, skyddsförkläde, skyddsrockar, mun- och nässkydd, handdesinfektionsmedel) som vårdbehandlingarna förutsätter ska serviceproducenten ha själv.

Serviceproducenten svarar för dessa kostnader. Från kommunens vårdmaterialutdelning får klienten en överenskommen mängd vårdmaterial enligt kommunens praxis (ingår inte i servicesedeln). Mera information om vårdmaterialutdelningen finns här:

<https://www.sochv.jakobstad.fi/vuxna/mottagningar/vardmaterialutdelning/>

4.2. Värde på servicesedel för tillfällig hemvård

Värdet på servicesedeln för tillfällig hemvård är ett fast belopp, det vill säga dess värde är alltid samma oberoende av klientens inkomster. Social- och hälsovårdsnämnden fattar beslut om värdet på servicesedeln. Ifall den tillfälliga hemvården kostar mer än servicesedelns värde betalar klienten skillnaden mellan servicesedelns värde och servicekostnaden direkt till serviceproducenten.

Servicesedelns högsta värde har fastställts till

- **32,00 €/h**, vardagar kl. 7.00–18.00
- **38,00 €/h** kvällstid kl. 18.00 -22.00 och lördagar kl. 7.00 – 22.00
- **48,00 €/h** söndagar kl. 7.00–22.00

5. Servicesedel för regelbunden hemvård

Servicesedel för regelbunden hemvård kan beviljas en klient vars funktionsförmåga är nedsatt, har det svårare att klara sig hemma och uppfyller social- och hälsovårdsverkets kriterier för hemvård. Att inleda regelbunden hemvård som ordnas med servicesedel förutsätter att en servicehandledare har gjort en bedömning av servicebehovet, gjort upp en vård- serviceplan och definierat innehållet och omfattningen av servicen. Värdet på servicesedel för regelbunden hemvård är inkomstrelaterad och bestäms utifrån klientens regelbundna bruttoinkomster, familjestorlek och tiden som går åt till vården. Servicesedel beviljas inte retroaktivt.

Vid regelbunden hemvård fattas det första servicesedelbeslutet för 2–6 veckor baserat på vård-och serviceplanen. Innan servicesedeln upphör kontrolleras servicebehovet och ett fortsatt beslut fattas därefter för högst sex (6) månader i taget. Ett fortsatt beslut förutsätter alltid att en servicehandledare gör en ny bedömning av servicebehovet och uppdaterar vård-och serviceplanen. Klienten är skyldig att kontakta servicehandledningen i god tid före servicesedeln upphör.

Olika servicesedelproducenter presenteras för klienten och man berättar om servicesedelns självriskandel ifall värdet på servicesedeln inte helt täcker priset för servicen. I beslutet om servicesedel definierar man vilken service som omfattas av sedeln och hur länge den är i kraft. Tillsammans med beslutet om servicesedel får klienten en lista över godkända serviceproducenter vid social- och hälsovårdsverket. Klienten väljer själv eller med hjälp av en anhörig en av de godkända serviceproducenterna och gör upp ett skriftligt avtal med serviceproducenten om serviceinnehållet enligt servicebeslutet.

Man kontrollerar och bedömer vård – och serviceplanens aktualitet alltid då klientens vårdbehov ändrar och minst var sjätte (6) månad. Servicesedeln är personlig, den kan inte bytas ut mot pengar eller användas till andra ändamål än vad som definierats i beslutet om beviljande.

6. Värde på servicesedel för regelbunden hemvård

Servicesedeln för regelbunden hemvård är inkomstrelaterad. Servicesedelns värde bestäms utgående från de förverkligade timmarna, familjestorlek och bruttoinkomster. För makar beaktas hela familjens gemensamma inkomster. Social- och hälsovårdsverkets servicesekreterare utreder klientens bruttoinkomster med en inkomstutredningsblankett. Social- och hälsovårdsnämnden fattar beslut om värdet på servicesedeln.

Värdet på servicesedel för regelbunden hemvård bestäms enligt inkomstgränserna i förordningen om klientavgifter och betalningstabellen som social- och hälsovårdsministeriet fastställer vart annat år. För inkomst som överstiger inkomstgränsen nedsätts servicesedelns fulla belopp med en procentandel som fastställs enligt hushållets storlek av den del av inkomsten som överstiger inkomstgränsen dividerad med 60. Då servicesedelns värde beräknas bestäms inkomstgränserna på samma sätt som för klientavgifter för tillfällig och regelbunden hemvård som kommunen ordnar på annat sätt. De fastställda inkomstgränserna och nedsättningsprocenten är följande:

Hushållets storlek (pers.)	Inkomstgräns, €/mån	Nedsättning, procent
1	588	35 %
2	1084	22 %
3	1701	18 %
4	2103	15 %
5	2546	13 %
6	2924	11 %

Servicesedelns högsta värde har fastställts till

- **32,00 €/h**, vardagar kl. 7.00–18.00
- **38,00 €/h** kvällstid kl. 18.00- 22.00 och lördagar kl. 07.00-22.00
- **48,00 €/h** söndagar kl. 7.00–22.00

Beräkning av värde på servicesedel

Exempel:

Familjens storlek är 1 person och bruttoinkomsten 1 300 €/mån. Behovet av hemvård är 15 timmar per månad.

Brutto 1300 €/mån – 588 inkomstgräns = $712,00/100 \times 35 = 249,20$ som delas med 60 = 4,15 är hur klientens inkomster inverkar på servicesedelns värde.

Om sedelns värde är t.ex. 32,00 €/h, varav klientens inkomstavdrag 4,15 €/h görs, blir värdet på klientens servicesedel **27,85 €/h**.

Efter detta dras värdet på klientens servicesedel, 27,85 €, av från företagarens timdebitering (t.ex.) 36 €/h och klienten betalar det återstående **8,15 €/h**.

Då man får regelbunden hemvård 15 timmar per månad med servicesedel är klientens månadsavgift ($15 \times 8,15$ €) = **122,25€/mån** som serviceproducenten fakturerar klienten (enligt förverkligade timmar).

7. Hinder för beviljande av servicesedel för hemvård

Följande situationer förhindrar att servicesedel beviljas klienten:

1. Klienten nekar till servicesedel som social- och hälsovårdsverket erbjuder, varvid klienten hänvisas att omfattas av annan service som social- och hälsovårdsverket ordnar (lag om servicesedlar inom social- och hälsovården 6 §).
2. Klienten eller dennes anhöriga/närstående är inte kapabel att ta ansvar för servicen som förverkligas med servicesedel.
3. Klienten uppfyller inte servicebehovet för användning av servicesedel (lag om servicesedlar inom social- och hälsovården 6 § och lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 7 §).

8. Klientens rättigheter och ansvar

Klienten har rätt att från social- och hälsovårdsverket få information om sin ställning som användare av servicesedel, om servicesedelns värde, serviceproducenternas priser, grunderna för hur självriskandelen fastställs och om hur stor den uppskattas vara samt om den klientavgift som bestäms för motsvarande tjänster enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

För inkomstrelaterade servicesedlar ska klienten uppge de nödvändiga inkomstuppgifterna för beviljande av servicesedel. Klienten ska också upplysas om vilka andra uppgiftskällor som kan användas för att få upplysningar om honom eller henne och vilka upplysningar om honom eller henne som kan begäras

oberoende av samtycke. Klienten ska beredas tillfälle att ta del av uppgifter som begärs från andra källor liksom också tillfälle att lämna en behövlig utredning i saken.

Klienten och serviceproducenten avtalar om de konkreta detaljerna för servicen. Avtalsförhållandet mellan klienten och serviceproducenten omfattas av konsument- och avtalsrättsliga direktiv och rättsprinciper. Då avtalet görs upp ger klienten servicesedelbeslutet från social- och hälsovårdsverket och vård-och serviceplanen som bifogats beslutet till serviceproducenten.

Klienten betalar själv mellanskillnaden ifall han eller hon väljer en serviceproducent vars pris på servicen överskrider värdet på servicesedeln. Tilläggservice räknas inte in i värdet på servicesedel som social- och hälsovårdsverket har beviljat och klienten betalar själv för tilläggs servicen. Tilläggs service som klienten bekostar själv tecknas i ett separat avtal mellan serviceproducenten och klienten.

9. Krav på servicens innehåll

Servicen förverkligas genom ett rehabiliterande arbetssätt utgående från klientens egna resurser och genom att förbättra klientens funktionsförmåga. Servicen som ges klienten ska vara planerlig och målinriktad. Klientens egna resurser stöds och servicen baseras på individuella behov. I klientrelationer beaktas förtroendefullt samarbete och klientens rätt till god service och gott bemötande enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

Servicens innehåll har definierats noggrannare i vård-och serviceplanen. Serviceproducenten ska sörja för servicen i vård-och serviceplanen som har bifogats beslutet om beviljande av servicesedel. En serviceproducent som producerar hemvård och hemsjukvård ska ha en skriftlig, godkänd plan för läkemedelsbehandling och en namngiven person som ansvarar för läkemedelsbehandlingen. Dessutom ska personalen ha de nödvändiga förutsättningarna och tillstånden för att förverkliga läkemedelsbehandlingen.

Serviceproducenten ska kontakta servicehandledningen ifall det sker relevanta förändringar i klientens servicebehov: klienten behöver inte längre all den service som i samband med servicesedelbeslutet har bedömts nödvändiga eller klientens tillstånd har försämrats och man behöver utöka servicen eller vidta andra åtgärder. Serviceproducenten kan inte självständigt, utan beslut av servicehandledningen, utöka klientens service eller förlänga vårdtiderna.

10. Behörighetskrav för serviceproducentens personal

Av hemvårdens personal förutsätts rätt att utöva hälsovårdar- eller sjukskötaryrke enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) eller rätt att använda yrkesbeteckningen närvårdare, primärskötare eller hjälpskötare enligt förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) eller behörighet som närvårdare eller behörighet enligt övergångsbestämmelserna i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005). Vikarier bör ha tillräcklig utbildning inom social- och hälsovården.

Serviceproducenten ska sörja för att personalens arbetsbeskrivning är noga definierad.

Sjukvårdsbehandlingarna som har definierats i vård- och serviceplanen utförs i första hand av en sjukskötare eller hälsovårdare. Också andra ovannämnda yrkespersoner kan utföra för vård- och läkemedelsbehandling ifall personalen har ändamålsenlig utbildning, introduktion och kompetens för att utföra uppgifterna.

Personalens kompetens ska vara på den nivå som klienternas vårdbehov förutsätter och personalen förbinder sig att samarbeta med klientens anhöriga eller närstående. Personalen ska ha tillräckliga kunskaper i svenska och finska. Om serviceproducenten har fler än tre (3) anställda ska ansvarspersonen för servicen ha högskoleexamen inom social- eller hälsovårdsbranschen eller motsvarande examen, tillräckligt med ledarförmåga och arbetserfarenhet från motsvarande uppgifter.

30.6.2020\\ad\jstad\sochv\Äldreomsorg\Serviceosedel\Serviceosedel - Palvelusetelit\Regelbok\Regelbok för servicesedel inom tillfällig och regelbunden hemvård\Regelbok för servicesedel inom tillfällig och regelbunden hemvård.docx